

GORENJE

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši šte. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Lavoslav Novak — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petit-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Svetovna vojna.

Avstrija — Črna Gora.

Dne 19. avg. so Črnogorci obstreljevali Kotor, a niso naredili posebne škode. Naši topovi iz trdnjav in z ladij so jim odgovarjali z uspehom.

Plevlje so naši zasedli dne 18. avgusta. Plevlje je mestice v Sandžaku in leži 30 km od bosanske meje. Tu je bila že pred leti avstrijska garnizija.

V okolici gore Lisanic in v okraju Grahovo so imeli 19. t. m. avstrijske čete boje s Črnogorci.

Avstrijsko brodogradništvo je 20. avgusta uspešno bombardiralo Lovčen.

Francoski varnostni oddelek, ki je bil v Skadru, je dobil povelje, da naj gre braniti Črno Goro.

Avstrija — Srbija.

Srbi so vdrl v Bosno na jugovzhodnem delu dežele. V dneh 20. in 21. avgusta je bila velika bitka pri Višegradu in Rudu. Višegrad leži na Rzavu in Rudu na Limu, obe reki se ondi blizu stekata v Drino. Naši so zmagali Srbe na celi črti, vrgli nazaj 30 srbskih bataljonov ter po hudih bojih dobili v pest mnogo malih in velikih topov. Izgube Srbov so velike. Samo za eno utrdbo so našli 500 mrtvih Srbov. Na naši strani je bilo tudi precej ranjenih. V Zagreb so dne 21. avgusta pripeljali 550 ranjencev, nekaj pa v Karlovec.

V bojih pri Šabcu sta se posebno odlikovala dva hrvaška polka, namreč varaždinski polk št. 16, ki je najstarejši v Avstriji in je znan že iz 30letne vojne, ter zagrebški polk št. 53.

Črnogorski princ Peter je prišel v Niš in je prevzel poveljstvo v srbski armadi. Prosil je pa Srbijo pomoči, ker je Črna Gora v stiskah.

Poveljnik pionirskega bataljona v Klosterneuburgu, major Winterhalder, je bil iz zasede ustreljen.

Avstrijski cesar je odlikoval majorja Schneiderja, poveljnika nemške čete, ki je iz Skadra prišla v Bosno in se udeležila boja pri Višegradu, z redom železne krone tretjega razreda z vojno dekoracijo hrastovega listja.

Avstrija — Rusija.

Rusi so prečkali mejo v Galiciji severno od Lvova, pri Sokalu, a so bili tepeni. Cela ruska divizija kozakov in brigada pešcev je bila potolčena in pognana nazaj čez mejo. Naše čete so pokazale izredno srčnost. En ruski general je padel, drugega so ranili, vjeli in pripeljali v Lvov. Vjetih je bilo mnogo Rusov in vplenili so naši mnogo vojnega materiala. Rusi so nekaj časa streljali na mesto Sokal, ki šteje 10.000 prebivalcev. Začelo je goreti v mestu in na kolidvoru, druge škode pa niso napravili.

Naši zrakoplovci so pluli daleč noter na rusko zemljo, pometali so nekaj bomb na tabor sovražnikov in se vrnili s poročili.

Rusi so vlomili v Galicijo tudi pri Tomaševu in so prišli do Turinke pri Zolkijevu in do Kamionke Strumilove. Poslednja kraja ležita na polovici pota med Lvovom in rusko mejo. Prvi šteje 3000 in drugi 7000 prebivalcev. Pri Turinki so bili Rusi uničeni in pri Kamionki zapodeni v beg.

Naši so dne 20. avgusta zasedli rusko obmejno mesto Sandomir in sosednje vasi. Sandomir je staro židovsko mesto, ki šteje 9000 prebivalcev in leži na levem bregu Visle. Pri Radziehovu na rusko-avstrijski meji so naši z bajoneti naskočili rusko pehoto in konjenico in jo zapodili; na naši strani je bilo le nekaj ranjenih, a nobeden ni bil mrtev.

Vzhodno od Lvova so Rusi prišli čez mejo pri mestu Zalošec. Deželna bramba je Ruse ustavila, ko je prišla na pomoč obmejna straža. Ko so pritisnili še naši ulanci, so Rusi zbežali. Vse te praske na meji niso bile še nobene prave bitke.

Mesto Kielce so Rusi minoli teden zasedli in dobili od prebivalcev 100.000 K vojne kontribucije. Ko so nanje planili mladinski strelci, češki dragonci in kompanija dunajskih kolesarjev z strojnimi puškami, so Rusi z izgubami odkurili.

Avstrijska vojska je minoli teden vzela tudi rusko mesto Novosjelico, ki ima 10.000 prebivalcev in je strategično važno zato, ker leži na meji Avstrije, Rusije in Romunije. Naši so mesto zasedli in vjete Ruse odpeljali v Črnovice.

V Lvov so pripeljali dva ruska topa, katera so naši dobili v boju pri Stojanovu.

Pri Kamionki Strumilovi je napadel dne 21. avgusta neki ruski kavalerijski polk 1000 avstrijskih trenskih vojakov in 70 črnovojnikov, ki so pod poveljstvom stotnika Gebauerja zadržavali rusko konjenico celih šest ur. Bitka je bila krvava. Na naši strani je bilo 16 ubitih in 28 mož ranjenih. Opoldne je prišel Rusom na pomoč še en polk kozakov. Isti čas so pa dobile tudi naše čete ojačenja. Naši vojaki so se zelo odlikovali. Pri Turinki je bil ranjen in vjet general Vannovski, sin ruskega vojnega ministra. Pripeljali so ga v Lvov in so ga operirali, a mu niso mogli rešiti življenja. Tudi poveljnik druge ruske armade je obležal mrtev. Na naši strani je padel poveljnik dunajskega domačega polka baron Holzhausen v sprednjih vrstah med bojem v nekem gozdu, zadet v grlo od strele z nekega drevesa. Naši zrakoplovci, ki so donášali poročila, so pokazali veliko spretnost.

Pri Novosjelici je udarilo proti Bukovini 20.000 Rusov, pa so bili popolnoma odbiti. Na bojišču so popustili več topov; naši so vjeli več sto Rusov, ki so večinoma konjeniki.

Lisa Gora (611 m visoka) ima na vrhuncu benediktinski samostan in se imenuje Sveta Križna Gora. Gorovje sega proti Krasniku.

Avstrijske čete prodirajo na desnem bregu Visle skupno z nemškimi četami. Na ruskih tleh, vshodno od Visle, so naleteli naši pod Krasnikom na štiri ruske armadne zборе. Vnel se je hud, trj dni trajajoč boj, ki se je končal s sijajno našo zmago. Vjeli so naši 3000 Rusov ter zajeli tri zastave, 20 topov in 7 vpreženih strojnih pušk. Rusi so bili na 70 km dolgi črti dne 25. avgusta zvečer vrženi nazaj in so začeli bežati proti Lublinu. Rusov je bilo okoli 200.000. Avstrijska kavalerija jih je zasledovala. Krasnik je oddaljen od avstrijske meje 30 kilometrov. Od Krasnika do Lublina je pa 50 kilometrov.

Splošno se priznava, da je bila zmaga pri Krasniku za avstrijsko armado zelo častna. Pro-

diranje vojske je kazalo moderno tehniko. Naše čete zdaj naglo gredo naprej. Rusi so v nevarnosti, da jim pride naša armada za hrbet. Po avstrijskih mestih je zaradi te zmage veliko veselje. Dunaj in Budimpešta sta v zastavah. Dunajski župan je čestital na zmagi nadvojvodi Frideriku. Tudi po Nemškem se proslavlja zmaga Avstrijcev.

Padel je na Ruskem poveljnik naše 10. infanterijske armade generalmajor Kutschera. Sin bivšega ogrskega ministrskega predsednika nadporočnik Weckerle je bil na ruskem bojišču ranjen v nogo.

V Debrečin so pripeljali 40 vagonov ruskih vjetnikov, med njimi 8 častnikov in enega generala.

Glavna bitka z Rusom boče, kakor se kaže, pri Vilni. Listi poročajo, da zdaj stoji pri Vilni okoli dva milijona ruskih vojakov, kar je pa gotovo pretirano. Veliko vojakov so Rusi poslali na Finsko, ker Finci ne smejo služiti pri vojakihi. Vse 20 do 45 let stare Nemce so Rusi dali zapreti in odpeljati v notranjo Rusijo. Rodbina vsakega Rusa, ki je šel v vojsko, dobi po pet rubljev na mesec.

V mestu Kališu na Ruskem, ki so ga Nemci precej v začetku vojne zasedli, je nastal požar. Zgorela je tudi občinska hiša. Rusi so se še puntali, zato so Nemci streljali na hiše in zažgali. Mestu so naložili vojni davek v znesku 25.000 rubljev. Župana in več uglednih meščanov so zaprli. Enako so napravili Nemci tudi v Čenstohovu in so tako očistili ozemlje.

Varšave Rusi niso zapustili. To je bil le poveljnikov manever, da so se ljudje izdali, kaj mislijo o Rusiji. Zdaj so ječe polne in nagli sod zahteva žrtve v obilnem številu.

Rusi nameravajo napraviti glavni napad na Avstrijo iz Besarabije in čez Romunijo.

Nemčija — Belgija.

Voditelj belgijskih socijalnih demokratov, Vandervelde, je bil sprejet v ministrstvo in vsi belgijski socijalno-demokratski poslanci so soglasno dovolili kredite za vojno proti Nemčiji.

Poveljnika trdnjave Litih, generala Lemana, ki je bil vjet, so v avtomobilu pripeljali v Kolin.

Bruselj, glavno mesto Belgije, ki ni nič utrjeno, je z lahkoto zasedla nemška kavalerija. Kralj z družino in z vlado se je preselil v utrjeno mesto Antwerpen in z njim je šla tudi belgijska armada. Bruselj ima 800.000 prebivalcev.

Na jugozahodu od Litih je trdnjava Namur, ki ima moderne utrdbe. Mesto šteje 32.000 prebivalcev. Tu je križišče treh železnic, osmih cest in več prehodov čez reki Mense in Sambre. Do francoske meje je 37 km. Trdnjavo Namur so začeli Nemci s težkimi topovi obstreljevati dne 21. avgusta zvečer.

Železniški 400 m dolgi predor pri Vervieru so Belgijci hoteli razdreti z dinamitom, pa se jim ni posrečilo. Zato so predor zaprli z lokomotivami. Spustili so vanj 17 lokomotiv, ki so se razbile in ga zamašile. Ko so prišli Nemci, so imeli več dni opraviti, da so ropotijo spravili s tira. Prvi vlak, ki je šel skoz predor, je imel napis: „Jaz sem Prus“.

Vse časopise v Belgiji, razen onega v Antverpenu, izhaja sedaj le v nemškem jeziku.

Dne 25. avgusta je padlo od trdnjave **Namur** pet utrd. Mesto so zasedli Nemci. Pri mestu se reka Sambre izliva v široko reko Maas. Štiri trdnjave so se še upirale. Najmočnejša utrdba se imenuje Samson. Nemci streljajo z novimi velikanskimi oblegovalnimi topovi, ki rušijo najmočnejše železnobetonske oklepe. Te topove jim je preskrbel dober prijatelj in imajo v premeru baje 42 cm.

V Litihu je nemška vlada zasedla tovarne za izdelovanje orožja. V tovarnah se še dela, a le za Nemce.

Na mesto Namur so nemški zrakoplovci vrgli tri bombe. Prva ni napravila škode, druga je ranila pet oseb, tretja je pa padla na neki most in ga poškodovala.

Namur je bil 27. avgusta že popolnoma v nemških rokah. Isti dan so dobili Nemci tudi trdnjavo Longwy. Gornjo Alzacijo so Francozi zapustili. Bavarski kralj odpotuje na bojišče.

Princ Friderik, brat saško-meininskega vojvode, je bil pred Namurjem ubit od granate.

V Hasselti, zahodno od Litih, so Nemci dobili na pošti in v Narodni banki nad dva milijona frankov in denar zaplenili.

Med belgijskimi vojnimi vjetniki je tudi sin belgijskega višjega poveljnika de Moranville.

Nemške armade proti Belgiji in Francoski so razpostavljene tako-le: Nemško desno krilo, ki je vzelo Litih in Bruselj, je glavno belgijsko armado odrinilo proti trdnjavi Antwerpen. Drugi del nemške armade je vzel belgijsko trdnjavo Namur in pojde na St. Quentin, koder je najkrajša in najmanj težavna pot v Pariz, ker todi ni trdnjav. Tretja nemška armada, katero vodi vojvoda virtemberški, je vrgla Francoze čez reko Semois in maršira proti Sedanu. Četrto armado ima nemški prestolonaslednik, ki je prodril čez Luksemburg in Longwy in se bliža trdnjavi Verdun. Peti armadi načeljuje bavarski prestolonaslednik. Ta je med Metzom in Vogezi zavrnil Francoze, ki so nameravali prodreti proti Strassburgu, vzel Luneville, prebil francosko črto med Toulom in Epinalom. Bliža se utrjenemu trikotu Nancy-Tronard-Toul. Tu okoli so naravne in umetne utrdbe, s katerimi se Francozi grozno bahajo. Na svojem levem krilu je pa nemška armada v Elzasu odbila glavni naval in Francoze potisnila tako čvrsto nazaj, da so sklenili opustiti napadanje Nemčije in se omejiti na brambo svoje dežele.

Nemčija — Francoska.

Slavni francoski zrakoplovec Garros je preganjal neki nemški zrakoplov, pa se je ponesrečil in je padel na zemljo.

V Tunisu so Francoze zaprli vse nemške podanike.

Iz Strassburga se je civilnega prebivalstva 10.000 oseb preselilo v Lipsko, a so se že vrnili.

V Strassburg so dne 20. t. m. pripeljali prve štiri topove, vzete Francozom.

V Stuttgartu so nemške dame francoskim vjetnikom poklanjale cvetlice. Vojaško poveljništvo je razglasilo, da bodo zaprte preuljudne dame, ki sovražnikom izkazujejo prijaznost.

Pri Mülhausenu so bili Francoze jako hudo tepeni, pa tudi Nemcev je bilo mrtvih in ranjenih blizu 10.000. Ranjence so prepeljali v razna nemška mesta, posebno pa v Badenweiler in Freiburg.

Francoze so zbrali veliko armado v Belgiji blizu Namurja.

Iz Afrike so pripeljali Francozi v Belfort svojo črno armado, obstoječo večinoma iz zamorskih lovcev.

Tudi Angleži so že izkrcali svoje pomožne čete na Francoskem.

Med Metzom in Vogezi je bila velika bitka, v kateri so zmagali Nemci. Pobiti Francozi so se sprva umikali, potem so pa začeli bežati. Bilo jih je osem armadnih zborov. Nemci so vjeli 10.000 Francozov in dobili v pest 50 topov. Poveljnik Nemcem pri Metzu je bil bavarski prestolonaslednik Ruprecht. Njegov oče kralj Ludovik je po zmagi rekel ljudstvu, ki mu je v Monakovem delalo ovacije: „Ponosen sem, da je moj sin na čelu svojih hrabrih čet dosegel tako lepe uspehe. Pa to je šele začetek. Nas čakajo še težki boji.“ In nemški cesar Viljem je pisal svoji hčeri vojvodinji v Braunschweig: „Gospod Bog je blagoslovil naše pridne čete in

jim je dal zmago. Naj se mu vsi pri nas doma na kolenih zahvaljujejo. Naj bi bil tudi v prihodnje z nami Bog in z vsem našim nemškim ljudstvom.“ Berlin je bil ves v zastavah in veselju, ko se je razglasila zmaga pri Metzu.

Tudi 1. 1870. so v velikanski bitki Nemci premagali Francoze pri Metzu.

Dne 22. avgusta je pa nemški prestolonaslednik severno od Metza premagal Francoze in jih na obeh straneh trdnjave Longwyja potisnil nazaj.

Bavarski prestolonaslednik je podil premagane Francoze do Blamonta in Lunevilla.

Čete, ki so pod vodstvom bavarskega prestolonaslednika zmagale v Lotaringiji, so preko račile črto Luneville-Blamont in Tirmy. Dne 23. avgusta je 21. armadni zbor vkorakal v Luneville. Nemci so preganjali bežeče Francoze in so zaplenili veliko zastav in 150 topov.

Armada vojvode Albrehta virtemberškega je pa šla naprej od Neufchateau-ja, potokla francosko armado, prodrila čez Semois in jo preganjala še dalje. Osvojila si je mnogo topov in zastav in dobila v pest veliko vjetnikov, med njimi več generalov.

Na vojsko je šel tudi virtemberški kralj Viljem.

Nemčija — Angleška.

Angleška hoče uničiti nemško trgovino po svetu s tem, da je prepovedala angleškim trgovcem kupčije sklepati s takimi, pri katerih je nastavljen še kak Nemec. S tem hoče Angleška Nemčijo popolnoma izrinuti iz svetovnega trga.

Angleška in Francoska hočeta v najkrajšem času zavzeti in si med seboj razdeliti vse nemške kolonije v Afriki.

Nemčija — Japonska.

Japonci so poslali Nemčiji ultimatum in zahtevali, da jim zapusti nemško ozemlje Kjaučau, drugače bode vojna. Nemce je to predrzno postopanje Japoncev grozovito razburilo in so japonske zahteve odklonili ter japonskemu poslaniku v Berlinu poslali odhodnico.

V Lipskem je velika razstava. Nemci so odvedli v zapor vse ondi bivajoče japonsko osobe razstavnega oddelka.

„Zenta“.

Avstrijska pogumna križarica „Zenta“, ki se je bila spustila v boj s francoskim brodovjem, se je sicer potopila, pa vendar se je rešilo na črnogorska tla 14 častnikov in 170 mož, med katerimi je 50 ranjenih. Rešeni vojaki so sedaj črnogorski vjetniki. „Zenta“ je imela 22 topov in 305 mož posadke. Francosko brodovje, s katerim se je spustila „Zenta“ v boj, je štel 16 velikih križaric in 12 manjših ladij; nekatere so bile od „Zente“ precej poškodovane. „Zenta“ je bila med ladjami, ki delajo blokado ob črnogorskem obrežju.

Japonska proti Avstriji.

Diplomatične zveze med Avstrijo in Japonso so pretrgane. Baron Müller, avstrijski poslanik v Tokiu, je odpoklican in tudi japonskemu poslaniku na dunajskem dvoru so bili dne 25. avgusta dostavljeni potni listi.

Italija.

Republikanska stranka v Italiji je zahtevala, da naj se skliče parlament. Ministrski predsednik je odgovoril, da se ni ničesar takega zgodilo, da bi se moral sklicati parlament.

Nekateri švicarski listi so prinesli pojasnila, da ima Italija v Benečiji 800.000 mož in da se italijanska armada pripravlja na pohod. Italija pojasnjuje, da so te vesti le mogle nastati vsled ustanovitve malih taborišč, katerih naprava v oklicih vseh utrjenih krajev je bila zaukazana po razglašenem vpoklicanju posameznih razredov rezervistov iz raznih vzrokov. Te odredbe pa veljajo za vse ozemlje kraljestva. Italija ostane nevtralna. Veleposlanik Bollati se je dne 25. avgusta iz Rima odpeljal v Berlin.

Poroča se iz Rima: Ministrski svet je bil 24. avgusta cel dan skupaj. O stališču Italije se ni storil noben sklep. Italija stavi za aktivno vdeležbo na vojni proti tripotentni gotove pogoje, zlasti enako razširjenje na Balkanu, kakršno morebiti lahko pridobi Avstrija. Armada in brodovje

se pripravljata. Splošna mobilizacija se pričakuje za prihodnji teden. — Naši vladni listi pravijo, da so z italijansko vlado popolnoma zadovoljni. Trozveza ni razpadla.

Poljska.

Dr. Žiga grof Lasocki, član poljske ljudske stranke in državni poslanec, se je prišel pokazat v dunajsko zbornico v uniformi poljskega Sokola. Pripovedoval je, da je že bil v boju z Rusi, in je hvalil avstrijske konjenike, da so se hrabro borili. Rekel je, da so dali poljski mladi strelci za vojsko 5000 mož in poljski Sokoli 1500 mož. Obojni so se združili v jedno armado, obstoječo iz vzhodnje in zahodnje gališke legije. Grof Lasocki se je vrnil na bojišče.

Preklicuje se poročilo, da so poljski mladinski strelci zapletli se v boj s kozaki in da jih je na obeh straneh veliko padlo. Pač pa je resnica, da vživajo strelci splošne simpatije. Tudi grofinja Potocki jih je bogato obdarila.

Krakovski občinski svet je na predlog župana dr. Leona soglasno sklenil, da naj da mesto Krakov en milijon kron kot narodni dar za vojni fond poljskega narodnega odbora.

Ukrajina.

Kakor Poljaki so tudi avstrijski Ukrajinci osnovali narodno vojsko, v katero sprejemajo tudi ruske Ukrajince, tako zvane Sičke kozake. Avstrijska vlada je pozaprila v Galiciji vse voditelje rusoljubne stranke. Enako je pa tudi ruska vlada zaprla voditelje ukrajinske organizacije.

Albanija.

Mohamedanski vstaši pri Valoni so se podvrgli knezu in štiri njihove četaše je knez sprejel v vlado. Albanci so se podali sedaj nad Srbe.

Kako je v Rusiji.

V Petrogradu je bil za mestnega glavarja imenovan knez Obolenski. Prejšnji mestni glavar general Dračevski je bil umorjen po naglem sodu, ker se je izvedelo, da je povzročil poulične demonstracije ob času, ko je francoski predsednik obiskal carja, in da je ruske mobilizacijske načrte za Petrograd in okolico izdal neki tuji vele-sili. Zapletena je bila v to zadevo tudi grofinja Kleinmichel.

Na Finskem sta se baje ponesrečila dva ruska torpedolovca, eden je zavezil na plitvino, drugi je pa zadel ob mino in šel v zrak. Dva druga torpedolovca sta pa trčila skupaj in se poškodovala. Poveljnik vojne luke v Sveaborgu si je zaradi teh nezgod končal življenje.

Kako je v Belgiji.

V Belgiji so zaprli vse italijanske podložnike, podvržene vojaški službi, druge so pa izgnali.

Kako je na Francoskem.

V Parizu so zastražena ministrstva, palača predsednikova, železniške postaje in tudi cerkve, in druga javna poslopja od celih polkov noč in dan. Na ulicah stoje strojne puške, postavljene za slučaj, ko bi se spuntalo rdečgarsko delavstvo.

Monako.

Kneževina Monako se je pridružila Francoski kot nasprotnica Nemčije in Avstrije in je izgnala nemške podanike.

Kako je na Angleškem.

Na Angleškem je vojna spoprijaznila protestante in katoličane in so oboji naznanili vladi svojo pripravljenost za vojno. Kralj je pa dal prostost vsem obsojenim in zaprtim sufragetkam.

Potopil se je angleški rušilec torpednih čolnov „Bullfinch“, ki je v severnem morju trčil ob neki nizozemski parnik. Del moštva so Nizozemci pomagali rešiti, drugi vojaki so utonili.

Portugalska.

Nemčija je portugalsko vlado vprašala, na katero stran se misli odločiti. V Lisboni je bil sklican parlament. Večina se je baje odločila za Angleško.

Revolucija na Kavkazu.

Prekucijsko gibanje na Kavkazu in ob Črnem morju se širi. V Odesi se je prekucuhom pridružil del posadke in so krvavi boji med vladi zvestimi četami in upornimi delavci. Izgredi so tudi v Sevastopolu. Neko mornariško vojašnico so uporniki pognali v zrak. Ogenj iz strojnih pušk je prekucuhe zadržal, da se niso polastili muni-cijske zaloge.

Turčija in Grčija.

Turške čete, ki so zbrane pri Enosu, hočejo čez Trakijo napasti Grško. Grška vlada je pripravljena na obrambo.

Maroko.

Maroška vlada je avstro-ogrskemu zastopniku v Tangerju pl. Wagnerju poslala potne liste in Wagnerja s francosko križarico „Cassard“ poslala v Sicilijo. V Maroku imajo Francozi le protektorat, zato bi pa vlada ondoli morala biti mednarodna.

† Papež Pij X.

Truplo svetega očeta papeža Pija X. so dne 21. avgusta ob pol deseti uri dopoldne prenesli v cerkev sv. Petra in dali na pare v kapeli presv. Zakramenta. V veličastnem sprevedu so šli papeževi dvorjani in švicarska garda, 22 kardinalov, mnogo nadškofov in škofov ter zastopniki raznih redov in zavodov. V cerkvi sv. Petra so se opravile mrtvaške molitve, potem se je postavila pred parami častna straža in nato se je odprla cerkev za občinstvo, ki prihaja kropiti sv. očeta v neizmerno velikem številu. Na trgu sv. Petra in v cerkvi skrbe za red karabinjeri. Pripeljalo se je kropiti tudi jako mnogo odlične gospode. Potrjuje se mnenje, da je precej pripomoglo k smrti sv. očeta grozovito razburkanje po vsem svetu. Sveti oče je želel biti pokopan v cerkvi sv. Petra. Premoženja ni zapustil, ker je vse v življenju razdal v dobrodelnost namene. V svoji oporoki, spisani leta 1911., pravi sv. oče: „Reven sem bil rojen, reven sem živel in želim reven umreti. Prosim, da bi dajala sv. stolica mojim sestram na mesec 300 lir.“

V Rimu so se vršile v cerkvi sv. Petra ta teden mrliške cerkvene slovesnosti po pokojnem svetem očetu, ki trajajo devet dni zapored po smrti vsakega papeža. Dne 31. t. m. se prične konklave, v katerem se bo izvolil nov papež. Kardinali že dohajajo iz raznih dežel v Rim in jim vojna ne dela preveč zaprek, ker je k sreči v Italiji mir.

DOPISI.

Brezje. V nedeljo, 30. t. m. bo g. knezoškof dr. Jeglič imel na Brezjah ob 10. uri pridigo in pontifikalno mašo, v ta namen, da bi Marija, Pomolčnica kristjanov, pri Bogu sprosila zmago našemu orožju in tolažbo vernikom v teh hudih vojnih časih.

Tržič. 27. t. m. je tu umrla učiteljica Marija Borowsky po večmesečnem bolehanju. 26 let je poučevala na dekliški štirirazrednici. Ves čas svojega bivanja v Tržiču je bila vzor učiteljice, zgledna v vseh ozirih. Pokopana bo v soboto ob 10. uri dopoldne. Blag ji spomin!

NOVIČAR.

Cesar Franc Jožef je čestital nemškemu cesarju Viljemu na slavnih zmagah.

100.000 kron je naš cesar daroval za bosenko pomožno društvo, ki skrbi za ranjence.

Zagrebski armadni zbor, čigar poveljnik je fcm. Rhenen, je dobil od armadnega poveljnika posebno pohvalo, ker se je tako hrabro boril v dneh od 14. do 16. avgusta.

Pola v temi. V Poli ponoči ulice niso razsvetljene in okna po sobah se morajo zagriniti, da ne sveti luč na morje.

Hrvaški minister Pejačević je še vedno zaprt na Francoskem. Avstrijski cesar je izročil posle hrvaškega ministra ogrskemu ministrskemu predsedniku Tiszi.

Na Francoskem imajo zopet novo ministristvo. To ni dobro znamenje za Francoze.

Rusija in Francoska imata radiotelegrafsko zvezo, da si pošiljata poročila. Brzjavi gredo čez Malto, kjer imajo posredovalno postajo Angleži.

Napad na belgijskega kralja. Belgijski kralj Albert se je vozil vsak dan v avtomobilu iz Antverpna v Bruselj. Dne 19. avgusta je nekdo iz avtomobila, ki je privozil zadej, vrgel bombo proti kraljevemu avtomobilu, ki pa ni napravila škode. Tuji avtomobil je nato zbežal. Kdo je bil napadalec, se še ne ve.

Skrb za vdove in sirote. Nadvojvoda Leopold Salvator je prevzel protektorat nad organizacijami, ki bodo skrbele za vdove in sirote avstrijskih v boju padlih vojakov in njihovih sorodnikov; prestolonaslednik in njegova soproga sta za vdove in sirote darovala znatne svote.

Zaplenjene ladje. Države, ki so sedaj med seboj v vojni, so druga drugi zaplenile več trgovskih ladij.

Obolel je romunski kralj Karol. Tudi olomuški kardinal dr. Bauer je obolel.

Zagrebski nadškof dr. Bauer je dne 18. avgusta dobil palij. Slovesno božjo službo je pri tej priliki imel sarajevski nadškof dr. Stadler. Slavnosti se je udeležil tudi hrvaški ban.

Kdo je kriv vojne? Romunska kraljica Elizabeta je rekla ogrskemu državnemu poslancu Pongratzu, da je razmer, ki so dovedle do vojne, največ kriva vedno bolj se razširjajoča brezbožnost.

V Rimu so na željo pokojnega sv. Očeta v lateranski cerkvi izpostavili v javno čiščenje podobno „sv. Glave“. Ljudje hodijo pred podobo molit, da bi se kmalu vrnil na svet ljubi mir.

Duhovniki vojaki. Na Francoskem velja vojaška dolžnost tudi za duhovne. Zato je samo iz pariške nadškofije 427 duhovnov v vojski, ki so pravi vojaki.

Pri Metzju je bilo v boju na obeh straneh po 300.000 vojakov. Bila je tedaj bitka, kakršnih malo pomni zgodovina.

„**Glasnik s slikami**“, nov list, bode začel izhajati v Ljubljani dne 3. septembra. Kdor želi videti lepe slike z bojišč in iz domovine, čitati v ljudskem duhu pisane povesti in poučne članke, naj se naroči na „Glasnik“, ki stane za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K, za letos pa 2 K 70 v. Naroča se v Katoliški tiskarni v Ljubljani.

Oklic. Gospod Vinko Majdič, veletržec in posestnik valjčnega mlina v Kranju, obrnil se je — kazaje na okolnost, da bodo njegove zaloge žita v kratkem pošle — na c. kr. deželno vlado s prošnjo, da naj se pozovejo trgovci z deželnimi pridelki in posestniki (zemljaki) na Kranjskem k ponudbi svojih morebitnih žitnih zalog. Ustrezaje tej prošnji se tedaj vsi trgovci z deželnimi pridelki in posestniki kranjskega okraja, ki imajo večje množine žita v zalogi, vabijo, da stavijo čimprej omenjeni tvrdki tozadevne ponudbe ter stopijo ž njo v zvezo v svrhu prodaje svojih žitnih zalog. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 21. avgusta 1914.

Razglas. Glasom razpisa c. kr. dež. vlad v Ljubljani z dne 17. t. m. se bodo oddajali zanesljivim posestnikom vožnje vajeni težki plemenski žrebci brez subvencije za opravljanje poljedelskih del. Oddaja žrebcev se izvrši na podlagi navadne oddajne, oziroma sprejemne listine, v kateri se zaveže prejemalec žrebca, da bode taistega 4 tedne pred začetkom skakalne dobe oddal žrebčarski postaji v dobrem delavnem stanu. Kdor želi pod navedenimi pogoji žrebca prevzeti, naj se zgleda pri podpisnem uradu C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 26. avgusta 1914.

Razglas. C. kr. ministerstvo za notranje zadeve je odredilo, da je težiti za tem, da se bode iz premogovnikov v Ostravi in Mostu (Brüx)

polom združitve interesentov dobavljal premog v tuzemstvu v one kraje, kjer je potreba po njem. V to svrhu se priporoča, da se združijo vsi na dobavo premoga navezani, da se zamore potem, ko bodejo potrebovane množine premoga določene, sporazumno s posameznimi poveljstvi železniških prog urediti izpeljavo dotičnih pošiljav potom krajevnih organizacij. To se daje interesentom s pristavkom na znanje, da bode podpisano okrajno glavarstvo vse tozadevne želje iz prizadetih krogov po možnosti hitro in intenzivno pospeševalo. — C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 26. avgusta 1914.

Vizitnice, kuverte, pisemske papirje, računске zaključke ter sploh vsa v to stroko spadajoča dela izvršuje najličneje in ceno TISKARNA „TISK. DRUŠTVA“ V KRANJU

Izvrstno OGLJE

dobijo kovači, ključavničarji, kleparji in tudi perice

pri

Franco Kuraltu, Kranj.

Umetni zobje!

Ne da bi se izruvale zobne korenine, se ustavljajo

amerikanski umetni zobje

posamezno ali celo zobovje, kakor se tudi

plombirajo zobje

18

vsak dan od 8. ure dopoldne do 6. ure

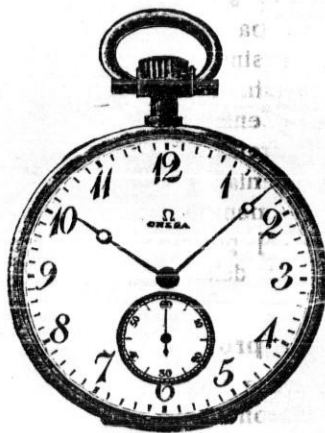
zvečer v konc. zobotehničnem ateljeju

O. Seydl, Ljubljana.

Stritarjeva ulica št. 7.

Proda se 8 let stara kobilica

domače izreje, na Golniku št. 13.

Najbolje in najceneje se kupi
:: :: pri tvrdki :: ::

RUDOLF RUS

urar v Kranju

poleg lekarne. Ustanovljeno l. 1885.

Prva in največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Strogo solidna in poštena postrežba. — Ceniki zastonj in poštnine prosti.

Kranjska deželna

Deželni dvorec.

banka v Ljubljani

Vhod Gosposka ulica.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po **4 in pol odstotka**, vloge v tekočem računu od dneva vloge do dneva dviga. Zalaga vadije in kavcije za podjetnike in obrtnike. Daje posojila proti vknjižbi in na amortizacijo. — Priporoča v nakup svoje pupilarno-varne

4 1/2 %

zastavne liste in komunalne zadolžnice, kosi po 100, 200, 1000, 2000 in 10.000 kron. — Za vse posle Kranjske deželne banke in za njene vrednostne papirje jamči dežela Kranjska.

PISARNA
za urejevanje splošnih
gospodarskih zadev
J. Rozman, Kranj.

- I. Denarni promet:** Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.
- II. Informacijske zadeve:** Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

- III. Izterjevanje terjatev:** Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.
- IV. Promet z nepremičninami:** Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.
- V. Tehnično-komerc. zadeve:** Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.
- VI. Strokovni nasveti** v vseh navedenih zadevah. — Prospekti na razpolago. 129 52—40

Razširjajte „Gorenjca“!

**Zobozdravniški in
zobotehniški atelje**

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in **Fr. Holzhacker**, konc. zobotehnik

V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža.

Zobozdravniška ordinacija
do preklica samo od 9.—10. ure dopoldne.

Dr. Globočnik ni k vojakom poklican in zdravi nadalje. 16 52—28

Vina!

Pristina naravna.

Vina!

R. Marenčič, Kranj

Na debelo liter 36 v, 44 v,
48 v, 60 v.

Vina!

Vzorci na željo zastoj in poštne prosto.

Vina!

24 67

Ivan Levičnik

Očala in ščipalnike
vsake vrste
po zelo nizkih cenah.

Popravi la izvršuje
točno in solidno.

urpar in trgovec v Kranju,
v g. dr. Štempiharjevi hiši.

**Največja zaloga ur,
zlatnine in srebrnine**

Najnižje cene brez konkurence. :: Solidna postrežba.

Teodor Korn

pokrivalec streh, klepar ter vpeljevalec
vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8

priporoča se p. n. občinstvu za izvrševanje vsakovrstnih kleparskih del in pokrivanje streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem, z azbest-cementnim škrljem „Eternit“, dalje z izbočeno in ploščnato opeko, lesnocementno in strešno lepenko. Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Popravila točno in ceno. Proračuni brezplačno in poštne prosto.

Podružnica v Trstu, Via Miramare št 71,
ki jo vodi poslovodja g. Franjo Jenko.

Priložnostni nakup!

Ravnokar je dospela velika množina dobrih, trpežnih in elegantnih
moških, ženskih in otročjih čevljev.

Cene brez konkurence!

IVAN SAVNIK, Kranj.

6 52—35